

Творча діяльність майбутнього вчителя – гарант розвитку творчого потенціалу дітей.

Дзюбенко І.А.

В усьому світі завданням навчально-виховної роботи вже є не просто надання людині певної суми знань, а її розвиток, становлення особистості, формування мотивації та навичок до самонавчання, саморозвитку, самоактуалізації. Останнім часом педагогічна лексика щодо характеристики якості педагогічного працівника збагатилася іншомовною термінологією, новими модифікаціями традиційних понять, серед яких все більшого значення набуває педагогічний професіоналізм, педагогічна компетентність як категорії, що пов'язані з професією вчителя, а отже появу їх можливо розглядати в контексті безперервної освіти і педагогічної діяльності, вимог до вчителя і його підготовки. Опираючись на Закон України «Про вищу освіту» вважаємо, що сучасне реформування освіти в нашій країні передбачає реальну переорієнтацію діяльності педагога, усього процесу навчання та виховання з процесу передавання знань на створення сприятливих психолого-педагогічних умов розвитку особистості учня, формування його основних компетентностей. Особливу цінність для нашого дослідження становлять наукові праці Н. Бібік, О. Овчарук та О. Савченко, у яких розкрито компетентнісний підхід та здійснено рефлексивний аналіз його застосування для формування компетентності на базі дисциплін педагогічного циклу (М. Артюшина, Н. Білоцерківська, Т. Поясок та ін.).

Значна робота по підготовці майбутніх учителів проводиться в процесі вивчення предметів педагогічного циклу, що сприяє формуванню теоретичної, мотиваційної та практично-методичної складових педагогічної компетентності студентів, апробація якої відбувається під час проведення практики. Важливою вважаємо практику в літніх оздоровчих таборах, де діяльність студентів організовується за напрямками: організація та проведення масових виховних заходів; участь в роботі секцій (спортивно-туристична, художньо-прикладна, ігрова, психологічна); дотримання вимог

режиму дня та виконання дисциплінарних вимог відповідно до інструктивних документів; оформлення куточку загону, випуск стінгазети; планування виховної діяльності в таборах; аналіз та самоаналіз результатів педагогічної діяльності студентів. У період літньої педагогічної практики студенту необхідно: ознайомитися зі специфікою виховної роботи в літніх умовах; вивчити особливості дітей і тимчасового колективу, специфіку планування виховної роботи в дитячому оздоровчому таборі; організувати самостійну практичну діяльність в якості вожатих та вихователів; приймати участь у науково-дослідній роботі з психолого-педагогічних проблем. Щоб вміти повести за собою, педагог-організатор повинен розвивати у собі особистісні якості, що характеризуються альтруїстичними і емпатійними особливостями (любов до дітей; вияв, прийняття і повага індивідуальних особливостей; співпереживання їх емоційним проявам; уміння бачити в них співучасника педагогічної діяльності; довіра), бути особистісним зразком багатства духовного життя. Головне не лише виховувати в собі доброзичливе ставлення до вихованця, а й розвивати уміння розуміти його внутрішній світ, розвивати творчий потенціал дітей.

Розвитком творчої особистості важко керувати. Найважливішим для творчого розвитку особистості є характер її навчальної діяльності. Моделювання творчої діяльності у навчанні потребує осмислення самого поняття «творчість». Творчість – діяльність, що породжує нові цінності, ідеї, саму людину як творця. Діяльність стає творчою, коли особистість її творить, здійснює усвідомлено та зацікавлено. Творча діяльність є антиподом наслідування, копіювання, діяльності за шаблоном, готовим взірцем, правилом, алгоритмом. Творчість має такі основні ознаки: у процесі творчої діяльності відбувається перетворення явищ, речей, процесів діяльності або їх зразків, чуттєвих чи розумових; продукти творчості, нові ідеї, системи дій, невідомих закономірностей містять у собі новизну, оригінальність.

На нашу думку, тільки у творчості може відбуватися становлення особистості, і брак творчості означає відсутність особистості.

Під творчістю розуміють передусім процес створення нового, корисного продукту. Враховуючи новизну результату, розрізняють чотири рівні творчості. Перший рівень вважають найвищим, оскільки він засвідчує принципово новий результат (новий для всього людства). Репрезентантом першого рівня творчості є твори геніальних письменників, художників, композиторів, винаходи та відкриття, які кардинально змінюють життя людини й людства (від атомної бомби до пеніциліну). Другий рівень творчості вважають досить високим, – його результат (наприклад, винаходи) є новим для великої кількості людей чи країни в цілому. Третій рівень репрезентує новий творчий продукт для значно меншого, обмеженого кола людей, прикладом якого може бути раціоналізаторська пропозиція, що реалізується, як правило, в межах якогось підрозділу підприємства, у найкращому випадку – галузі. Четвертий рівень стосується творчості, новизна продукту якої є суб'єктивною, відносною, значущою тільки для людини, що творить. Цей рівень може стати початковим етапом в оволодінні вищими рівнями творчості, формуванні вмінь і навичок загальної креативності.

Варто зазначити, що творча діяльність майбутнього вчителя характеризується гармонійністю цілей, мотивів, способів, оскільки у творчій діяльності індивід ставить мету, вибирає засоби, здійснює контроль, оцінку, корекцію, виходячи зі своїх інтересів і потреб, через що у творчості він найяскравіше виявляє характерні риси своєї особистості.

Література

- 1.Дубінка М. М. Методика виховної роботи в дитячих оздоровчих таборах / М. М. Дубінка. – Кіровоград: 2006. – 153 с.
- 2.Серьожникова Р. Основи психології і педагогіки: навч. пос. / Р. Серьожникова, Н. Пархоменко, Л. Яковицька. – Київ: Центр навч. літератури, 2003. – 243 с.
- 3.Синенко В. Професіоналізм учителя / В. Синенко // Педагогіка. – 1999. – № 5.

ДИТЯЧЕ САМОВРЯДУВАННЯ В ЛІТНЬОМУ ОЗДОРОВЧОМУ ТАБОРІ

І.І. Головка

4 курс, спеціальність «Математика та основи інформатики».

Науковий керівник: Дзюбенко Ірина Анатоліївна

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м.

Умань

В умовах динаміки сучасних економічних і соціальних процесів постійно збільшується навантаження на школярів, яким необхідний повноцінний відпочинок. Проблему оздоровлення та повноцінного відпочинку дітей ефективно вирішують дитячі оздоровчі табори. Говорячи про передісторію виховних систем дитячого оздоровчого табору, можна виділити кілька періодів у його розвитку. Спочатку це було скаутський рух і виховна система табору заснована на скаутизму. Його родоначальником був А.С. Захарченко, викладач Олександрівського юнкерського училища в Москві і В.Г. Янчевський, викладач латинської мови 1-й Петербурзькій гімназії. Наступним етапом було піонерський рух, який виник у 1922р. в Москві. Його першим теоретиком була Н.К. Крупська.

В літній період важливим є не тільки рішення завдань оздоровлення і відпочинку дітей, а й організація виховного процесу, оскільки безперервність виховання дозволяє підвищити ефективність виховних впливів. Одним із видів організації виховного процесу в умовах дитячого оздоровчого табору є дитяче самоврядування.

Дитяче самоврядування в таборі – це організація життя дитячого колективу, школа формування навичок урядування, соціальної активності та соціальної відповідальності, громадянського виховання дітей формування ініціативної, здатної приймати нестандартні рішення особистості. Воно створює для відпочиваючих широкі можливості для самореалізації, орієнтує їх на досягнення соціально корисної мети, індивідуальної та суспільної, відвертає увагу дітей від асоціальних норм поведінки.

У перший день зміни відбувається розподіл на загони. Він може здійснюватися за різними критеріями: за віком, інтересами, за бажанням дітей. Можуть створюватися різновікові загони.

Перш ніж розпочинати планування роботи табору по змінах, старший вихователь на організаційних зборах ознайомлює учасників із навчальною та відпочинковою роботою табору, традиціями табору.

Організуючи учнівське самоврядування, слід дотримуватися певних правил, що є реалізацією основних принципів виховного процесу. Для того, щоб самоврядування стало реальним механізмом життєдіяльності і розвитку колективу, кожної особи в ньому, необхідним є створення ряду умов і виконання наступних вимог:

1. участь у самоврядуванні всіх членів колективу (дітей та дорослих), а не вузького кола активу та вихователів;
2. самоврядування – механізм постійної дії, а не тимчасова дія чи короткочасна гра;
3. обов'язкова співпраця з органами самоврядування дорослих; підтримувати вихованців, на рівноправних умовах співпрацювати з ними;
4. наділяти учнів реальними правами і обов'язками, пов'язаними з прийняттям і реалізацією важливих рішень, які впливають на життя всього табору; самоврядування не повинно перетворюватися у гру, вихованці мають відчувати реальні наслідки своїх дій;
5. не обмежувати самоврядування окремими заходами (наприклад, днем самоврядування), важливо забезпечити реальну участь вихованців в управлінні табірними справами, для чого адміністрація, вихователі і вожаті повинні передавати частину повноважень дітям;
6. організація різноманітних змістовних видів і форм роботи, що забезпечують утворення кращих умов (організаційних, психологічних, матеріальних, естетичних та інших) життєдіяльності дітей;

7. не зводити самоврядування до одного лише самообслуговування: прибирання класів, території, чергування.

На зборах загону командир загону ознайомлює членів загону із проектом плану. Вони можуть вносити зміни, доповнення чи виправлення. З усіма змінами, доповненнями план роботи затверджується відкритим голосуванням. Визначаються відповідальні за виконання кожної справи. На кожного припадає стільки справ, скільки йому під силу.

На основі затверженого календарною плану роботи загону складається щоденний план роботи загону. У ньому детально фіксуються режим дня: прогулянки, підготовка до табірних і загонних справ, відповідальні за виконання тощо.

Усі загони працюють під керівництвом вищого органу самоврядування у таборі – ради табору. До її складу входять представники з усіх загонів, окрім цього старший вихователь та інструктор з фізичної культури і туризму. Кількісний склад ради залежить від того, скільки у таборі загонів, гуртків, творчих об'єднань. Рада табору об'єднує у собі 4 комісії, які охоплюють різні ділянки роботи та прес-центр: праці та порядку, фізкультурно-оздоровчої і спортивно-масової роботи, організації дозвілля, туризму і краєзнавства.

Розвиток самоврядування допомагає відчувати всю складність соціальних відносин, сприяє формуванню соціальної активності, розвитку лідерства.

Створення умов для розвитку самоврядування передбачає включення дітей у складні взаємини, що складаються в колективі. Через свою участь у вирішенні проблем загону, табору діти виробляють у себе якості, необхідні для подолання труднощів соціального життя. Від відношення дітей до цілей спільної діяльності залежить їх позиція у вирішенні управлінських проблем.

Отже, структура самоврядування повинна бути такою, щоб воно не тільки вирішувало поточні завдання, а й працювало на перспективу майбутньої участі підрастаючого покоління в органах державного і громадського управління і самоврядування. Вдало організоване

самоврядування є одним з основних чинників продуктивної виховної роботи у літньому оздоровчому таборі.

Список використаної літератури:

1. Методика виховної роботи у літніх оздоровчих таборах / Укладач О.В.Мудрик. – Тернопіль: ТДПУ, 2002.
2. Коваленко Є.І. Методика роботи в літньому оздоровчому таборі: Навч. посібник для педагогів серед. закладів освіти та позашк. закладів, викладачів і студ. вузів I-II і III-IV рівнів акредитації / Інститут змісту і методів навчання. Є.І. Коваленко, Конончук А.І. – К.: ІЗМН, 1997 – 280 с.

А. Кущева
4 курс, спеціальність «Математика та основи інформатики».
Науковий керівник: Дзюбенко Ірина Анатоліївна
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м.
Умань

Організація виховної роботи в літніх оздоровчих таборах

На сьогоднішній день в умовах модернізації освіти, оновлення сучасних економічних та соціальних процесів школярі зазнають все більшого навантаження, тому їм потрібен повноцінний відпочинок. Проблему відпочинку та повного оздоровлення дітей ефективно вирішують дитячі оздоровчі табори. Такі заклади працюють в період літніх канікул, тому тут важливим є не тільки вирішення завдань оздоровлення і відпочинку дітей, а й організація виховного процесу. У наукових і методичних роботах стосовно організації відпочинку дітей у літніх оздоровчих таборах С. Лобачевої розкриваються особливості організації дозвіллевих, творчих та ігрових заходів у літньому таборі. У дослідженнях М. Кулаченко значна увага приділяється психолого-педагогічному аспекту діяльності вожатого з дітьми різних вікових груп. У працях С. Харченка, Л. Ваховського, О. Песоцької, В. Кратінової, Н. Ларіонової на прикладі оздоровчого табору розроблені методичні рекомендації для вожатих щодо роботи з тимчасовим дитячим та молодіжним колективом.

Та, не дивлячись на значну кількість досліджень щодо виховної роботи у дитячих оздоровчих таборах, сьогодні ця тема залишається не вичерпаною та не дослідженою до кінця. Адже кожний літній сезон відкриває нові грані роботи з дітьми, дає нові емоції, почуття та ідеї.

Однією із основних цілей, що стоїть перед дитячим оздоровчим табором, є забезпечення екологічно безпечного відпочинку дітей, організація їхнього дозвілля та оздоровлення. З одного боку, це завдання вирішується організаційно, тобто табір розміщується подалі від промислових підприємств, автомагістралей, у місцях з нормальним радіаційним фоном. З

іншого боку, безпечний з екологічних позицій відпочинок - це активний відпочинок, тобто фізкультурно-оздоровчий.

Тому одним із важливих напрямків роботи у дитячому таборі є фізкультурно-оздоровча діяльність, спрямована на активну пропаганду здорового способу життя, відпрацювання та закріплення гігієнічних навичок, розширення знань про охорону здоров'я. Основними формами організації фізкультурно-оздоровчої діяльності у таборі виступають: ранкова гімнастика, загартовуючі процедури, лікувальна фізкультура, різні види фізичної підготовки, спортивні та рухливі ігри, естафети, туристичні маршрути, походи, прогулянки, спортивні свята. Правильно організована фізкультурно-оздоровча діяльність сприяє не лише покращенню самопочуття, загальному укріпленню здоров'я дітей та розвитку у них таких фізичних якостей, як сила, спритність, швидкість, але й допомагає створити у колективі атмосферу доброго настрою та дружні стосунки.

Окрім фізичного виховання важливою складовою діяльності дитячого оздоровчого табору є естетичне виховання дітей, що має на меті формування у них вмінь бачити, відчувати та розуміти прекрасне у повсякденному житті, у природі, у стосунках між людьми.

У рамках естетичного виховання у таборі можна діяти за кількома напрямками: музика, пісня, танець, спілкування з книгою, природою, мистецтвом. Серед найбільш цікавих форм роботи слід зазначити: музичні ігри, музично-творчі конкурси, інсценовані пісні, дискотеки, літературні ігри та вікторини, поетичні вечори, перегляд та обговорення художніх фільмів і т. д. Також значна увага повинна приділятися розвитку самостійності дітей у процесі занять колективними творчими справами, формуванню у них навичок роботи у колективі.

В умовах літнього відпочинку діти прагнуть до практичної реалізації тих знань, які дала їм школа, навколишнє середовище. Тому основними завданнями пізнавальної діяльності у таборі є розширення знань про навколишній світ, задоволення потреби дитини в реалізації своїх знань та

вмінь. Для вирішення поставлених завдань використовуються такі форми роботи, як: екскурсії, відвідування концертів та спектаклів, інтелектуальні ігри, вікторини, психологічні тести та ін.

Велике значення в організації цілісного педагогічного процесу має трудове виховання у таборі, тобто процес залучення дітей у різноманітні види суспільно корисної праці з метою формування у них мінімуму трудових умінь та навичок, розвитку працелюбності, естетичного ставлення до цілей, процесу та результатів праці.

Трудове виховання здійснюється у ході побутової, самообслуговуючої праці та суспільно значущої праці. Побутова праця включає в себе слідкування за одягом та взуттям, прання речей особистого користування, прибирання приміщень від сміття та пилу. Самообслуговуюча праця складається з чергування по табору, у їдальні, прибирання сміття на території табору. Суспільно корисна праця заключається у збиранні лікарських рослин, дарів лісу, допомозі молодшим дітям, нескладній роботі щодо благоустрою території табору.

Кожен із вище зазначених напрямів роботи у літньому оздоровчому таборі відіграє значну роль у формуванні всебічно розвиненої особистості дитини та виступає важливою складовою в організації педагогічного процесу. Проте лише уміле поєднання фізкультурно-оздоровчої діяльності, естетичного та трудового виховання, пізнавальної та творчої діяльності робить виховання цілісним та ефективним.

Література:

1. Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи (модульний курс дистанційного навчання) / А. Й. Капська, О. В. Безпалько, Р. Х. Вайнола. – К.: УДЦССМ, 2002. – 164 с.
2. Организация досуговых, творческих и игровых мероприятий в летнем лагере. 1-11 классы / Авт.-сост. С. И. Лобачева. – М. : ВАКО, 2007. – 208 с.

3. Організація літнього відпочинку дітей і молоді (навчально - методичний посібник для фахівців та студентів – організаторів літнього відпочинку дітей і молоді). У 2 ч. / Автори: Харченко С. Я., Ваховський Л. Ц., Песоцька О. П., Кратінов М. С., Кратінова В. О., Корсун І. В., Ларіонова Н. Б., Моїсеєва О. О., Надрага Є. В., Сердюк Н. А., Караман О. Л. – Луганськ: «Альма-матер», 2003. – Ч. I. – 138 с.

А.В. Гнідак

4 курс, спеціальність «Математика».

Науковий керівник: Дзюбенко Ірина Анатоліївна

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,

м. Умань

Виховна робота в літніх оздоровчих таборах

Значні зміни політичної та економічної системи України створюють ситуацію, коли кардинально змінюється світогляд людей. Це зумовлює переосмислення процесу формування нового покоління, на яке у зв'язку з цими змінами збільшується навантаження, тому з'являється проблема повноцінного відпочинку школярів, яку ефективно вирішують дитячі оздоровчі табори. Проте під час літнього відпочинку важливим є не лише вирішення завдань оздоровлення та відпочинку, а й організація виховного процесу, оскільки безперервність виховання дозволяє підвищити ефективність виховних впливів. Тому, на сьогоднішній день організація виховного процесу в умовах дитячого оздоровчого табору стає все більш актуальною.

Відповідно до потреб часу соціально-педагогічні орієнтири системи вищої педагогічної освіти передбачають якісну професійну підготовку майбутнього вчителя, оскільки більшість студентів цих вузів є вожатими в літніх таборах, де вони мають змогу самостійно спробувати організувати відпочинок дітей. У зв'язку з цим, найважливішою соціальною функцією педагогічної школи постає функція формування особистості педагога гуманістичного типу, здатного професійно й творчо підходити до розв'язання завдань виховного характеру.

На сучасний стан організації виховної роботи з дітьми істотно вплинули положення, що містяться у ряді концепцій, які розробили І.Д. Бех, Ю.Д. Руденко, В.А. Сластьонін, С.О. Сисоєва, М.Г.Стельмахович, О.В. Сухомлинська, Х.І. Чорна та ін.

Характерною особливістю розвитку позашкільної освіти на сучасному етапі є тенденція перетворення її закладів у центри виховної роботи з учнівською молоддю у вільний час. З огляду на це, особливу значущість у позашкільній сфері спілкування учнів набувають літні дитячі оздоровчі табори. Дитячий оздоровчий табір – це позашкільний виховний заклад, що створюється з метою зміцнення здоров'я, організації активного відпочинку, задоволення інтересів і духовних потреб дітей і підлітків.

Виховна робота в ДОТ включає розумне поєднання відпочинку, праці, спорту з пізнавальною, естетичною, оздоровчою діяльністю. Зміст, форми та методи роботи в ДОТ визначаються його статутом, педагогічним колективом і групуються на принципах ініціативи й самодіяльності дітей та учнівської молоді.

Підхід до виховання громадянина своєї держави як до безперервного процесу змушує всіх причетних до справи виховання молоді глибоко усвідомити сутність виховного процесу, його мету й основні завдання. У зв'язку з цим суттєвого практичного значення набуває питання підготовки майбутніх учителів до виховної роботи в дитячих оздоровчих таборах.

Поглиблене осмислення підходів до підготовки майбутніх учителів до виховної роботи в дитячих оздоровчих таборах за принципами демократизації, гуманізації потребує врахування вітчизняних культурно-історичних, виховних традицій, педагогічного досвіду роботи.

Необхідність вирішення завдань відродження певних соціально-виховних структур, діяльність яких спрямована на підвищення ефективності виховного процесу, покращення діяльності літніх дитячих оздоровчих таборів, у тому числі, подолання недоліків стандартних форм та методів виховання, змушує шукати різні шляхи, зміст і механізми, які б активізували процес професійної підготовки і майстерності майбутнього педагога.

Виховна робота має ряд специфічних особливостей у порівнянні з виховним процесом школи. Виховний процес у літньому оздоровчому таборі планується так, щоб забезпечити повноцінне життя дітей, які повністю відірвані від сім'ї. Обов'язково враховується, що всі види виховної діяльності здійснюються в тимчасових різновікових дитячих колективах з різним соціальним досвідом дітей, умовами життя і виховання, з сільської або міської місцевості, з певним оздоровчим режимом дня.

Дитячі оздоровчі табори займають певне місце у системі безперервного виховання. Після деякого спаду у перші роки становлення української держави їх мережа постійно відновлюється, розширюється, виникають нові типи оздоровчих закладів, збільшується термін їх функціонування. На території нашої країни досить поширеними є оздоровчі дитячі заклади, які функціонують під час навчального процесу.

Важливим для нас є звернення до праць класиків вітчизняної та зарубіжної педагогіки (Я.А. Коменський, К.Н. Вентцель, А.С. Макаренко, Н.К. Крупська, П.П. Блонський, С.Т. Шацький, В.О. Сухомлинський), адже саме до їх педагогічної спадщини належать принципові положення, що стосуються загальних питань організації відпочинку та виховання дітей.

Проблема підготовки студентів до роботи з дітьми в оздоровчих установах розглядалась у психолого-педагогічній літературі досить різнобічно: психологічні проблеми професійної підготовки майбутніх вчителів (О.П. Яковлева, Т.С. Яценко); методичний аспект підготовки до роботи з дітьми в літній період (Є.І. Коваленко, М.Є. Сисоєва, О.В. Столяренко, С.А. Шмаков); формування у студентів педагогічних здібностей для роботи з дітьми в літній період (А.Т. Кірпічник, С.В. Кульневич, В.М. Ліщинський, А.Н. Лутошкін, Р.С. Немов, В.М. Оржеховська, О.І. Пилипенко); підготовка студентів до спортивно-оздоровчої роботи в дитячих таборах відпочинку (В.В. Майборода, В.В. Лях, М.Т. Фрідман); форми організації та методика проведення дозвілля підлітків (Т.М. Аксельрод, В.Т. Війт, Є.Г. Козловський, Б.В. Купріянова, К.А. Паломіс, В.В. Петрусинський, М.І.Рожков, Р.Р. Соболевський); соціально-психологічна підготовка вчителя до роботи з важковиховуваними дітьми в літній період (З.Т. Зайцева, Є.І. Рогов, Н.Б. Хамська, І.Л. Холковська, Т.С. Яценко).

Для студентів педагогічних університетів літня виховна практика є важливим видом практичної діяльності, а також однією з можливостей випробувати свої сили та набуті знання на практиці. Сьогодні студент повинен бути готовим до творчої, багатогранної, самостійної, відповідальної роботи з дітьми в таборі. На практиці студенти беруть участь в художній самодіяльності, проводять бесіди з дітьми, займаються діагностичною діяльністю, розв'язують складні педагогічні ситуації, організовують колектив дітей на спільну діяльність.

Список використаної літератури:

1.Методика роботи в літньому оздоровчому таборі: Навчальний посібник/ За ред. Є.І. Коваленко. – К.: ІЗМН, 1997. – 280с.

2.Пундик Л.Є. Підготовка майбутніх соціальних педагогів до виховної діяльності в умовах оздоровчого табору: Дис... канд. пед. наук: 13.00.05 / Національний педагогічний ун-т ім. М.П. Драгоманова. – К., 1999. – 205с.

3.Тарасова Т.В. та ін. Особливості організації і проведення літнього відпочинку школярів. – Збірник методичних рекомендацій. – Тернопіль, 1997. – 172 с.

ВИХОВНА РОБОТА В ЛІТНІХ ОЗДОРОВЧИХ ТАБОРАХ

В умовах динаміки сучасних економічних і соціальних процесів постійно збільшується навантаження на школярів, яким необхідний повноцінний відпочинок. Проблему оздоровлення та повноцінного відпочинку дітей ефективно вирішують дитячі оздоровчі табори. Проте в літній період важливим є не тільки рішення завдань оздоровлення і відпочинку дітей, а й організація виховного процесу, оскільки безперервність виховання дозволяє підвищити ефективність виховних впливів. Тому організація виховного процесу в умовах дитячого оздоровчого табору сьогодні стає все більш актуальною.

Питаннями організації дозвілля дітей займалися А.С.Макаренко, С.Т. Шацький, Н.К.Крупська, які перебували біля витоків становлення і розвитку діяльності дитячих таборів. В даний час теоретичними і методологічними основами діяльності позашкільних закладів займаються В.А. Нікітін, Н.А. Карасьова, Г.І. Руденкова, Р.В. Овчарова, А.В. Мудрик, Л.І. Новикова. Дослідження Е.А. Віннікова, Н.К. Катовіча, Л.В. Васюти розкривають життєдіяльність дитячого оздоровчого табору. Сучасні основи педагогіки дитячих канікул можна простежити у таких авторів, як Т.А. Юзефавічус, Г.А. Шареш [1].

В останній час стали друкувати наукові доробки, які розкривають основні аспекти вихованих технологій, зокрема й в умовах літніх оздоровчих таборів. Так, О.А. Ілліна доводить, що роботу з дітьми в літньому оздоровчому таборі необхідно починати з організації самоврядування як демократичного способу організації колективного (суспільного) життя. У свою чергу Г.К. Селевко розкриває сутність соціально-виховних технологій.

Дитячі оздоровчі табори займають певне місце у системі безперервного виховання. Після деякого спаду у перші роки становлення української держави їх мережа постійно відновлюється, розширюється, виникають нові типи оздоровчих закладів, збільшується термін їх функціонування [3].

Основна мета виховання дитячих оздоровчих таборів (залежно від вікових особливостей дітей) полягає в проведенні кожного дня змістовної, цікавої і активної роботи з організації самодіяльності вихованців. У своїй діяльності ці заклади забезпечують реалізацію принципу наступності й безперервності виховання та виконують по відношенню до школи компенсуючу функцію, дають можливість дітям не лише зняти фізичне і психічне навантаження після навчального року, але й створюють нові умови для збагачення їхнього соціального досвіду, застосування нових знань і вмінь

у різноманітній практичній діяльності, яка наповнена грою і базується на розвитку дитячої ініціативи та самодіяльності.

В організаційний період, час приїзду дитини в табір та свята відкриття табірної зміни, проходить адаптація дітей до життя в таборі, закладаються основи створення тимчасового дитячого колективу, формуються органи самоврядування.

Максимальний термін існування тимчасових колективів не перевищує, як правило, 40-45 днів, а найпоширеніший 12-26 днів. За ці дні, як показують дослідження, при наявності значущої мети, насиченою суспільно-корисною діяльністю, а також ряду інших умов, юнацькі об'єднання здатні придбати характеристики зрілого колективу, діючого як єдиного цілого.

Починати організовувати виховну роботу у літньому оздоровчому таборі необхідно з організації самоврядування. Самоврядування – це самодіяльність, що спрямована на керівництво, розробку, прийняття і виконання рішень, від яких залежить життя і діяльність колективу.

Самоврядування в літньому оздоровчому таборі можна реалізувати шляхом створення різних ініціативних комісій: трудової, санітарної, дисципліни і порядку, спортивної, художньої самодіяльності. Головним у діяльності самоврядування є виконання двох найголовніших функцій: 1) оптимальне розв'язування повсякденних завдань з урахуванням інтересів і запитів дітей; 2) формування в кожній дитини знань, умінь і навичок із керівної діяльності [2].

Прийнято вважати, що табір починається з вожатого. Для організації успішної діяльності до особистості педагога висуваються наступні вимоги: компетентність, активність, ініціативність, наполегливість, самовладання, працездатність, спостережливість, самостійність, організованість, комунікабельність, здатність швидко приймати рішення, здатність до рефлексії, відповідальність.

Перш, ніж приступати до спілкування і взаємодії з дітьми, вожатому потрібно якомога більше дізнатися про своїх безпосередніх вихованців. Для цього він повинен уміло провести педагогічну діагностику особистості дітей, з якими йому доведеться співпрацювати всю зміну в усталеному режимі дня.

За роки своєї роботи табори визначили найбільш педагогічно виправдану логіку табірної зміни: ранкова гімнастика, хвилинка самообслуговування, ранкова лінійка, сніданок, загонові справи на свіжому повітрі, обід, відпочинок, підвечірок, робота гуртків, загальнотабірні справи, вечір, перегляд кінофільмів, загонові вогники, аналіз проведеного дня, сон.

Однак серцевиною роботи в літніх оздоровчих таборах завжди була і залишається гра. Відомо, що гра є специфічною дитячою формою пізнання,

праці, спілкування, спорту, мистецтва, тому в системі педагогічного управління ігровими процесами є необхідність цілісного погляду на гру як на складну систему, що інтегрує в собі три взаємопов'язані структури: гру – стан, гру – спілкування, гру – діяльність.

Отже, в арсеналі сучасних педагогів є певна база нових технологій виховання, побудованих на засадах особистісно орієнтованого підходу до вихованця, що безперечно впливає на інтелектуальний, духовний розвиток особистості, її світогляд, а також розвиток творчих здібностей та формування креативності дітей.

Список використаних джерел:

1. Багно Ю.М. Педагогічні технології в практиці літніх оздоровчих таборів / Ю.М. Багно // [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Gvpkhdpi/2012_26/15_18.PDF

2. Ілліна О.В. Організаторська педагогічна діяльність у літньому оздоровчому таборі / О.В. Ілліна // [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/907/2/D577100E.pdf>

3. Філоненко О.С. Підготовка майбутніх учителів до виховної роботи в літніх дитячих оздоровчих таборах / О.С. Філоненко // [Електронний ресурс] - Режим доступу:

http://www.rusnauka.com/15_APSN_2010/Pedagogica/66354.doc.htm

ОСВІТНЬО-ВИХОВНА СИСТЕМА

УДЦ «МОЛОДА ГВАРДІЯ».НАПРЯМКИ ВИХОВНОГО ВПЛИВУ.

Куріч Анастасія, ФФМІ, 44 група.

В Дитячому центрі «Молода гвардія» виховання молодого покоління є одним із основних напрямків діяльності. Основні пріоритети виховної роботи відповідають ідейним положенням сучасної теорії виховання та теоретичним засадам гуманістичної парадигми освіти.

Вагомий внесок у вивчення даного питання внесла директор табору «Зоряний» - Аністратова Любомира Йосипівна.

За її словами, реалізація основних принципів виховання в Дитячому центрі здійснюється в наступних напрямках:

- національно-патріотичне.
- моральне виховання,
- фізичне виховання,
- екологічне виховання,
- статеве виховання.

Давайте розглянемо докладніше кожний з принципів. Почнемо з **національно-патріотичного виховання.**

Актуальність: Національно-патріотичне виховання є складовою загального виховного процесу підростаючого покоління. Здійснення системного національно-патріотичного виховання є однією з головних складових національної безпеки України.

Цілепокладання: набуття молодими громадянами соціального досвіду, готовності до виконання громадянських і конституційних обов'язків, успадкування духовних надбань українського народу, досягнення високої культури взаємин, формування особистісних рис громадянина Української держави.

Ідеалом національно-патріотичного виховання є різнобічно та гармонійно розвинений національно свідомий, високоосвічений, життєво

компетентний громадянин.

Форми й методи національно-патріотичного виховання базуються на українських народних традиціях, кращих надбаннях національної та світової педагогіки й психології.

Наступним і не менш важливим принципом є ***моральне виховання***.

Актуальність: Моральне виховання - це поступальний багатогранний процес, що здійснюється на основі комплексного підходу і є найбільшим надбанням людства, є його морально-духовною цінністю.

Цілепокладання: формування стійких моральних якостей, потреб, почуттів, навичок і звичок поведінки на основі засвоєння ідеалів, норм і правил поведінки та діяльності, які складають життєву позицію особистості.

Ідеалом морального виховання є висока оцінка моральної вихованості — поведінки дитини, ставлення його до праці, навчання, навколишньої дійсності, власності, особистих речей, до старших, до самого себе, що розкривається в любові, повазі до батьків і старших.

Також важливим принципом виховання є ***фізичне виховання***.

Актуальність: Фізичне виховання є головним напрямом впровадження фізичної культури і становить органічну частину загального виховання, покликане забезпечувати розвиток фізичних, морально-вольових, розумових здібностей та професійно-прикладних навичок людини.

Розвиток фізичної досконалості молодого покоління веде за собою здоровий спосіб життя і як результат здоров'я нації, що є імперативом сьогодення.

Не менш важливим є ***екологічне виховання*** — систематична педагогічна діяльність, спрямована на розвиток у людини культури, взаємодії з природою.

Цілепокладання: формування екологічної культури - системи наукових знань, спрямованих на пізнання процесів і результатів взаємодії людини, суспільства і природи; створення умов для формування еколого-гуманістичних цінностей та розвитку екологічної свідомості у дітей через

популяризацію екологічної культури.

Ідеал екологічного виховання: відповідальність за природу як національну і загальнолюдську цінність, основу життя, готовність до природоохоронної діяльності.

Не варто випускати з уваги **статеве виховання**.

Актуальність: Статеве виховання - складова загального процесу виховної роботи школи і сім'ї, що забезпечує засвоєння підростаючим поколінням знань про взаєминистатей, формування культури поведінки і потреб керуватися у стосунках з особами протилежної статі нормами моралі.

Цілепокладання: формування моральних стосунків між особами протилежних статей, культури, дружби, кохання, інтимних почуттів.

Принципи статевого виховання:

- гармонійний зв'язок статевого виховання із загальним психологічним розвитком дитини з раннього віку;
- вплив соціокультурних чинників на статеву поведінку підлітків; формування наукових знань про біологічні і соціальні проблеми розвитку хлопчиків і дівчат.

Отже, я з впевненістю можу сказати, що дитина, яка потрапляє в УДЦ «Молода Гвардія» отримає комплексне виховання з реалізацією основних принципів виховання.

1. Байбородова Л.В. Виховна робота в дитячому заміському таборі / Л.В. Байбородова, М.І. Рожков. - Ярославль: Академія розвитку, 2003. - 256 с.

2. Буданова Г.С. Літня країна дитинства / Г.С. Буданова // народна освіта. - 2001.- № 3.- с. 26-34.

3. Лазарева А.Г. Організація життя дітей у літньому таборі / О.Г. Лазарева, З.І. Невдахіна, Г.М. Орябинський, Є.С. Туренської // виховання школярів. - 1998.- № 2.- с. 17-21.

Виховна робота в літніхоздоровчих таборах

Одна з найбільш поширених форм літнього відпочинку дітей, підлітків і юнацтва є дитячі оздоровчі табори. Літній табір є, з одного боку, формою організації вільного часу дітей різного віку, статі та рівня розвитку, з іншого – простором для оздоровлення, розвитку художнього, технічного та соціального.

Актуальністю даної теми є те, що дитячий оздоровчий табір має свою специфіку, що дає йому певні переваги перед іншими формами і засобами праці. Перш за все вони в тому, що обстановка сильно відрізняється від звичної домашньої обстановки. Це виражається, по-перше, у спільному проживанні дітей. «Пізнання способу спільного проживання в групі однолітків має властивість навчання дітей у колективі, яке рідко де можна знайти» (А. Б. Болл). По-друге, саме тут хлопці більш тісно взаємодіють зі своїми дорослими наставниками, між ними швидше виникає «зона довіри». По-третє, діти долучаються до здорового і безпечного способу життя - в природних умовах соціального і природного середовища. По-четверте, хлопці активно спілкуються з природою, що сприяє зміцненню їх здоров'я та підвищення рівня екологічної культури. По-п'яте, відпочинок, розваги та всілякі хобі дітей дають їм можливість відновити свої фізичні й душевні сили, зайнятися цікавою справою. Все це допомагає розвинути нові навички, розкрити потенціал своєї особистості.

Говорячи про передісторію виховних систем дитячого оздоровчого табору, можна виділити кілька періодів у його розвитку. Спочатку це був скаутський рух і виховна система табору заснована на скаутизмі. Скаутський рух зародився в Росії на початку ХХ століття. Його родоначальником був А.С. Захарченко, викладач Олександрівського юнкерського училища в Москві і В.Г. Янчевський, викладач латинської мови 1-ї Петербурзької гімназії. Наступним етапом був піонерський рух, який виник у 1922р. в Москві. Його першим теоретиком була Н.К. Крупська. Основою виховної системи дитячого оздоровчого табору в цей період була діяльність піонерської організації, а самі дитячі оздоровчі табори називалися піонерськими.

На початку 90-х рр.. починає створюватися нова гуманістична концепція виховання, де знаходять відображення ідеї єдності соціалізації та індивідуалізації особистості. Саме ці ідеї лежать в основі діяльності сучасних дитячих оздоровчих таборів. Протягом цих періодів в Росії розроблялися різноманітні виховні системи. В.А. Сухомлинський розробив виховну систему на основі гуманістичної концепції, що включає особистісні цінності: моральний ідеал, щастя, свободу, честь, гідність, борг, справедливість, істинність, добро, красу, творчість. В.А. Караковський розробляв і реалізовував свою концепцію через творчість, взаємодію з наукою. Він також виділяв загальнолюдські цінності: праця, знання, культура, світ, земля.

На сьогоднішній день існує велика різноманітність таборів як по майновій приналежності, юридичному статусі, організаційній структурі, так і за змістом діяльності, що забезпечують кожному право вибору власної стратегії додаткової освіти. Наявність досить великого числа видів діяльності, можливість їх вільного вибору та складання індивідуальної програми в поєднанні з чітким визначенням кількості обов'язкових занять та розпорядку їх відвідування створюють вдалу комбінацію індивідуального та колективного підходу в організації освітньо-виховного процесу.

Орієнтація на інтереси дитини сьогодні – одна з важливих рис дитячого оздоровчого табору. Дитячий табір створює сприятливі умови для самовдосконалення та самореалізації особистості. Дедалі більшої ваги і впливу на діяльність дитячих заміських таборів, як установ додаткової освіти країни, набуває гуманістична психологія. Повага до особистості дитини, до її внутрішнього світу, визнання його права бути самим собою, створення умов для розвитку її здібностей, задоволення індивідуальних потреб і потреб, самореалізації - все це характеризує дитячий оздоровчий табір гуманістичної орієнтації. Такий табір надає вибір напрямку і темпу розвитку кожному підліткови і шляхів задоволення його нових потреб. Для організації діяльності дитячих оздоровчих таборів пріоритетні такі положення:

- Дитячі оздоровчі табори є частиною соціального середовища, в якій діти реалізують свої можливості, потреби в індивідуальній, фізичній та соціальній компенсації;

- В основі діяльності дитячого оздоровчого табору лежать принципи масовості та загальнодоступності заходів за інтересами; розвитку творчості та самодіяльності, соціальнозначимої спрямованості діяльності; єдності оздоровчої та виховної роботи з дітьми; взаємозв'язку з родиною і соціальним середовищем;

- Дитячі оздоровчі табори характеризують предметно-практичну діяльність, конкретні життєві ситуації, які допомагають пізнати дитину, вибудувати стосунки між дітьми, дітьми та дорослими.

При правильно організованій діяльності дитячий оздоровчий табір має у своєму розпорядженні сприятливу атмосферу для самопізнання і самовиховання, що зумовлено низкою особливостей. В умовах табору можуть бути організовані всі провідні види діяльності (комунікативна, спортивна, трудова, пізнавальна, естетична, художньо-творча, освітня тощо)

Взаємодія дітей у таборі носить нетрадиційний характер за змістом і формою включення їх у ті чи інші сфери діяльності, що сприяє прояву ініціативи і суб'єктної активності. Відбувається постійний самоаналіз у

таборі, в тому числі й участі кожної дитини в його житті. Повинна бути створена обстановка, при якій кожна дитина відчуває причетність до вирішення завдань, що стоять перед колективом. Розвиток самоврядування допомагає відчуті всю складність соціальних відносин, сприяє формуванню соціальної активності, розвитку лідерства.

Таким чином, дитячий оздоровчий табір на сьогоднішній день є установою, що не тільки здійснює оздоровлення і відпочинок дітей, а й виконує освітню й виховну функції.

Література:

1. Байбородова Л.В. Виховна робота в дитячому таборі / Л.В. Байбородова, М.І. Рожков. - Ярославль: Академія розвитку, 2003. - 256 с.
2. Буданова Г.С. Літня країна дитинства / Г.С. Буданова // народна освіта. - 2001.- № 3.- с. 26-34.
3. Лазарева А.Г. Організація життя дітей у літньому таборі / О.Г. Лазарева, З.І. Невдахіна, Г.М. Орябинський, Є.С. Туренської // виховання школярів. - 1998.- № 2.- с. 17-21.
4. Методика виховної роботи: Учеб. посібник для студ. вищ. навч. закладів / За ред. В.А. Сластенина. - М.: Видавничий центр «Академія», 2005. - 144 с.